

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 155/2018-77

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. júna 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti [REDACTED], [REDACTED] Fínska republika, zastúpeného advokátskou kanceláriou NIKU & partners, s. r. o., Prokopa Veľkého 3451/51, Bratislava, v mene ktorej koná advokátka JUDr. Anna Niku, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Em 2/2017, za účasti Okresného súdu Bratislava I, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Em 2/2017 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava I p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Em 2/2017 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré j e mu Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I j e p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 650,84 € (slovom šesťstopäťdesiat eur a osemdesiatštyri centov) na účet jeho právnej zástupkyne advokátskej kancelárie NIKU & partners, s. r. o., Prokopa Veľkého 3451/51, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. januára 2018 elektronicky doručená (bez zaručeného elektronického podpisu) a 16. januára 2018 písomným podaním doplnená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], Fínska republika (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátskou kanceláriou NIKU & partners, s. r. o., Prokopa Veľkého 3451/51, Bratislava, v mene ktorej koná advokátka JUDr. Anna Niku, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Em 2/2017 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Zo sťažnosti, ako aj z predloženého spisového materiálu okresného súdu sp. zn. 2 Em 2/2017 vyplýva, že sťažovateľ v procesnom postavení oprávneného podal

7. júla 2017 návrh na výkon rozhodnutia Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 3 P 187/2016 z 24. januára 2017 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 11 CoP 203/2017 z 31. mája 2017, ktorým bol nariadený návrat jeho maloletej dcéry [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „maloletá“) do Fínskej republiky ako krajiny jej obvyklého pobytu, a to do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. Vykonávané rozhodnutie o nariadení návratu maloletej nadobudlo právoplatnosť 15. júna 2017 a vykonateľnosť 30. júna 2017.

Okresný súd v napadnutom konaní nariadil uznesením sp. zn. 2 Em 2/2017 z 8. augusta 2017 uskutočnenie výkonu rozhodnutia prevzatím a odovzdaním maloletej 10. augusta 2017 v mieste jej bydliska na území Slovenskej republiky, ktoré sa nepodarilo zrealizovať, pretože matka (povinná v napadnutom konaní) s maloletou dcérou krátko pred uskutočnením výkonu rozhodnutia svoje bydlisko opustila.

Návrhom z 15. augusta 2017 matka navrhla odklad výkonu rozhodnutia s poukazom na nepriaznivý dopad vykonávacieho konania na psychický stav maloletej.

Okresný súd uznesením sp. zn. 2 Em 2/2017 z 19. októbra 2017 odložil výkon rozhodnutia, ktorým bol nariadený návrat maloletej do Fínskej republiky, na obdobie 9 mesiacov a uložil neodkladným opatrením obom rodičom podrobiť sa psychologickému poradenstvu s cieľom uľahčenia priebehu výkonu rozhodnutia. Predmetné uznesenie takto zdôvodňuje nariadenie odkladu výkonu rozhodnutia:

„... súd v priebehu výkonu rozhodnutia zistil, že maloletá sa nachádza na území Slovenskej republiky od 09. 01. 2016, pričom od uvedeného času sa integrovala do svojho okolia, má vytvorené sociálne väzby... Odlúčenie od matky maloletá [REDAKOVANÉ] v súčasnosti vníma ťaživo, pri myšlienke trvalého odchodu do Fínskej republiky sa u nej prejavujú pocity úzkosti... Na základe uvedeného súd dospel k záveru, že nariadenie výkonu rozhodnutia jeho uskutočnením nie je v súčasnosti v súlade s najlepším záujmom maloletej. Súd dáva do pozornosti, že v súlade s čl. 3 bodu 1 Dohovoru o právach dieťaťa, musí byť záujem dieťaťa prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch, týkajúcich sa detí...

Súd však v súčasnosti nezistil, že by vzťah maloletej s jej otcom bol v rozpore s najlepším záujmom maloletej, s týmto v rozpore sa však v súčasnosti javí odchod do Fínskej republiky a obava odlúčenia od matky. Na základe uvedeného súd na istý čas (obdobie 9 mesiacov) odložil výkon rozhodnutia a prijal opatrenie, smerujúce k odstráneniu

nežiaducich javov v prežívaní maloletej a vedúce k úspešnej realizácii výkonu rozhodnutia, ktorým bol nariadený návrat maloletej do Fínskej republiky.“

Proti tomuto uzneseniu podal odvolanie sťažovateľ (6. novembra 2017) a prokurátorka Okresnej prokuratúry Bratislava I (ďalej len „prokurátorka“), ktorá vstúpila do konania. Okresný súd vykonal úkony súvisiace s predložením veci na odvolacie konanie a po predložení veci Krajský súd v Bratislave uznesením sp. zn. 21 CoE 37/2018 z 24. apríla 2018 odvolania odmietol ako procesne neprípustné.

3. Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza:

«... som otec v návrhu na výkon rozhodnutia uviedol a predložil listinné dôkazy, z ktorých jednoznačne vyplýva, že matka ako povinná odmieta dobrovoľne splniť povinnosť uloženú súdom... Navyiac som otec vo svojom návrhu na nariadenie výkonu rozhodnutia v dôsledku správania matky (vypnutie mobilného telefónu, bránenie mi v styku a v kontakte s maloletou, neoznámenie miesta pobytu matky s dieťaťom atď.), ako aj berúc do úvahy charakter samotného „návratového konania“ (v ktorom sa kladie dôraz na rýchlosť konania), upozornil vykonávajúci súd na tú skutočnosť, že existuje významné a odôvodnené riziko, že matka sa bude usilovať o ukryvanie dieťaťa za účelom zmarenia výkonu rozhodnutia... Takéto správanie matky je nežiaduce nielen z dôvodu uskutočnenia výkonu rozhodnutia, ale predovšetkým z dôvodu zabránenia ďalšej traumatizácie našej dcéry... Z týchto dôvodov som otec vo svojom návrhu na nariadenie výkonu rozhodnutia žiadal konajúci súd o uskutočnenie výkonu rozhodnutia podľa § 384 ods. 2 CMP, a teda bez vykonania úkonov a opatrení smerujúcich k dobrovoľnému splneniu povinnosti.

Dňa 02.08.2017, po nahliadnutí do súdneho spisu som otec... zistil, že k nariadeniu výkonu rozhodnutia k tomuto dátumu nielenže nedošlo, ale vykonávajúci súd zaslal matke... návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia zo dňa 06.07.2017 a požiadal ju o oznámenie adresy, na ktorej sa s maloletou zdržuje, ako aj o uvedenie dôvodov, ktoré matke bránia v realizovaní povinnosti navrátiť maloleté dieťa...

... vykonávajúci súd vyhotovil dva listy v rovnaký deň (10.07.2017). Prvým listom bola Výzva adresovaná matke, v ktorej žiada matku o oznámenie dôvodov dobrovoľného nesplnenia povinnosti (navrátiť dieťa do Fínska). Druhým listom vyhotoveným v ten istý deň

bolo dožiadanie smerované Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, v ktorom vykonávajúci súd informuje Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava o z obsahu spisu nevyplývajúcich dôvodoch na strane matky, ktoré by mali údajne matke brániť v dobrovoľnom splnení povinnosti uloženej matke súdnym rozhodnutím. Otec dôrazne namietam takýto postup súdu, keďže z obsahu spisu nevyplýva, že by sa matka osobne súdom uvádzaných dôvodov v rozhodnom čase (ku dňu 10.07.2017) dovoľavala. Takéto konanie vykonávajúceho súdu je nezrozumiteľné a nemožno ho vyhodnotiť inak, ako odporujúce ustanoveniam štvrtej časti CMP o výkone rozhodnutia vo veciach maloletých.

Obdobné dôvody, ako vykonávajúci súd nedôvodne označil v dožiadaní zo dňa 10.07.2017 adresovanom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, boli matkou uvádzané aj v konaní o nariadenie návratu maloletého dieťaťa do cudziny... Ak by vykonávajúci súd konal s náležitou starostlivosťou, z odôvodnení rozhodnutí... by sa vykonávajúci súd dozvedel, že matka v konaní ani jeden z ňou uvedených dôvodov pre vyhýbanie sa návratu do Fínska ničím nezdôvodnila a na preukázanie svojich tvrdení súdu nepredložila žiadne relevantné dôkazy.

Z odôvodnení uvedených rozhodnutí súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu je možné taktiež oboznámiť sa s právnym názorom konajúcich súdov, ktoré matkou uvádzané dôvody náležite posudzovali. Keďže ide o totožné dôvody a obavy zo strany matky, ktoré už boli riadne prejednané v konaní o nariadenie návratu maloletého dieťaťa do cudziny súdom prvej inštancie a odvolacím súdom, otec zastávam názor, že posudzovanie týchto dôvodov zo strany vykonávajúceho súdu je v rozpore s princípom právnej istoty a legitímneho očakávania.

Otec zastávam názor, že vykonávajúci súd nebol oprávnený pred nariadením výkonu rozhodnutia oboznamovať matku s obsahom návrhu na nariadenie výkonu rozhodnutia. Taktiež otec mám za to, že dôvody, pre ktoré sa matka odmieta podrobiť rozhodnutiu mal vykonávajúci súd v súlade s Vyhláškou MS SR č. 207/2016 Z. z. zisťovať inak, ako prostredníctvom Výzvy adresovanej matke...

... zastávam názor, že vykonávajúci súd je povinný konať tak, aby nedošlo k zmareniu výkonu rozhodnutia a k zmareniu odňatia dieťaťa. Takýmto konaním vykonávajúci súd nielenže porušil ustanovenia CMP, ale napriek odôvodnenej obave otca pred ukrytím maloletej matkou za účelom marenia výkonu rozhodnutia (riadne podloženej listinnými

dôkazmi), vykonávajúci súd týmto postupom vytvoril priestor matke pre prijatie takých krokov, ktoré v konečnom dôsledku môžu viesť k zmareniu odňatia dieťaťa a k pokračovaniu v traumatizácii dieťaťa.

Na deň 10.08.2017 bola súdom nariadená realizácia výkonu rozhodnutia odovzdaním maloletej [REDAKČIA] otcovi. Keďže sa matka s dcérou nezdržiavali doma... došlo k ukončeniu realizácie výkonu aj napriek tomu, že v telefonickom rozhovore matky so zástupkyňou ÚPSVaR Bratislava pani [REDAKČIA] sa sudkyňa dozvedela o tom, že sa matka nachádza v kancelárii právneho zástupcu matky [REDAKČIA]... Otec mám za to, že neexistoval objektívny dôvod na to, aby sa nepokračovalo v realizácii výkonu rozhodnutia, keďže sa matka nachádzala v Bratislave. Konajúca sudkyňa však ukončila realizáciu výkonu rozhodnutia s tým, že „do kancelárie [REDAKČIA] sa nepôjde“.

Vzhľadom na vyššie uvedené otec zastávam názor, že došlo k predčasnému upusteniu od realizácie výkonu rozhodnutia, napriek tomu, že súd poznal miesto, na ktorom sa matka aktuálne zdržiavala...

Otec som vo svojom Vyjadrení zo dňa 28.08.2017 upriamil pozornosť vykonávajúceho súdu na medzinárodné záväzky Slovenskej republiky týkajúce sa dodržiavania práv dieťaťa, ktoré sa Slovenská republika zaviazala dodržiavať, predovšetkým na požadovanú rýchlosť konania. Otec som zároveň vykonávajúcemu súdu prezentoval ustálenú judikatúru ESLP, z ktorej jednoznačne vyplýva, že prieťahy v priebehu vykonávacieho konania nemožno akceptovať a že slovenské štátne orgány sú v tomto prípade povinné prijať všetky opatrenia, ktoré je možné od nich očakávať na uľahčenie výkonu rozhodnutia o návrate, a tak zabezpečiť plnenie medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky.

Napriek vyššie uvedeným urgenciám a podaniam som otec počas nahliadania do súdneho spisu dňa 12.09.2017 zistil nasledovné skutočnosti:

- matke bola zaslaná výzva súdu, ktorou súd matku požiadal o oznámenie kontaktných údajov na psychologičku [REDAKČIA]. Vašu pozornosť si však dovoľujem upriamiť na lehotu 20 dní od doručenia výzvy, ktorú vykonávajúci súd stanovil matke na oznámenie tak triviálnej skutočnosti, ktorú si vykonávajúci súd mohol zabezpečiť aj inak (z verejne dostupných informácií). Takýto postup vykonávacieho súdu otec považujem za konanie spôsobujúce nedôvodné prieťahy v konaní a v rozpore s primárnou povinnosťou

prijat' všetky opatrenia, ktoré je možné očakávať na uľahčenie výkonu rozhodnutia o návrate;

- listom zo dňa 18.08.2017 požiadal vykonávací súd o poskytnutie súčinnosti Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže, ktorý bol podpísaný [REDAKOVANÉ] - vyššou súdnou úradníčkou. Obsah žiadosti je zmätočný a prieči sa samotnému predmetu konania o nariadenie výkonu rozhodnutia, keď uvedený list obsahuje údaje pre vykonávacie konanie irelevantné a ktoré nie sú ani predmetom tohto konania (napr. otázka posudzovania kde má dieťa vytvorené sociálne väzby, zabezpečení zdravotnú starostlivosť, aké miesto dieťa vníma ako domov, atď.)... Z odpovede Centra pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže (úradný záznam zo dňa 05.09.2017) vyplynulo, že Centrum na základe žiadosti súdu zo dňa 18.08.2017 iniciovalo komunikáciu so zahraničnými sudcami z Nemecka a Veľkej Británie. Do súdneho spisu nebola však založená pôvodná e-mailová komunikácia medzi Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže a oslovenými sudcami a ani pôvodné odpovede oslovených sudcov.

Otec poukazuje na to, že správy vypracované [REDAKOVANÉ] a jej postupy som otec spochybňoval aj v konaní o návrat maloletej do Fínska, s čím sa súd prvej inštancie a aj odvolací súd už vysporiadali v konaní samotnom a na tieto správy (ktoré boli v hrubom rozpore so zisteniami kolízneho opatrovníka) neprihliadli. Preto otec zastávam názor, že vykonávací súd nie je oprávnený v štádiu výkonu rozhodnutia opätovne posudzovať matkou predkladané správy z psychologického vyšetrenia maloletej, ktoré matka predložila a ktoré boli vypracované tou istou psychologičkou, na základe objednávky matky a bez toho, aby mohla psychologička vyšetriť dieťa aj v prítomnosti otca...

Dňa 20.10.2017 mi bolo otcovi prostredníctvom môjho právneho zástupcu doručené Uznesenie Okresného súdu Bratislava I č. k. 2Em/2/2017-138 zo dňa 19.10.2017, ktorým vykonávajúcí súd rozhodol o odklade výkonu rozhodnutia...

Proti vyššie citovanému uzneseniu som otec podal dňa 06.11.2017 odvolanie, ktoré však do dnešného dňa (po uplynutí ďalších 2 mesiacov) nebolo predložené odvolaciemu súdu na rozhodnutie.

Otec vzhľadom na okolnosti prípadu považujem rozhodnutie vykonávajúceho súdu o odklade výkonu rozhodnutia na obdobie 9 mesiacov za bezprecedentne arbitrárne, nedostatočne odôvodnené, odporujúce samotnej filozofii a princípom medzinárodných

zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná a v konečnom dôsledku poškodzujúce maloletú [REDAKOVANÉ] a jej práva obsiahnuté v samotnom Dohovore o právach dieťaťa...

V Nariadení Brussel II bis je zdôraznená rýchlosť konania a je povinnosťou členských štátov EÚ prijať také opatrenia, aby rozhodnutie, ktorým je nariadený návrat, bolo bezodkladne vykonané, a to práve z dôvodu, aby súd s právomocou (v tomto prípade fínsky súd) mohol rozhodnúť o opatrovníckych právach k dieťaťu...

V prípade H.N. v Poľsko ESLP konštatoval, že ani prieťahy v priebehu vykonávacieho konania nie je možné akceptovať, ak k nim došlo v dôsledku skutočnosti, že matka tajila svoj pobyt a pobyt dieťaťa, ak justičné orgány neprijali potrebné opatrenia na zistenie jej pobytu a na predchádzanie tomu, aby sa skrývala. ESLP zároveň konštatoval, že zmena rozhodujúcich skutočností môže výnimočne odôvodniť nevykonanie konečného rozhodnutia o návrat, ale súd musí byť presvedčený o tom, že túto zmenu relevantných skutočností nie je možné pričítať tomu, že štátne orgány neprijali všetky opatrenia, ktoré je možné od nich očakávať na uľahčenie výkonu rozhodnutia o návrat (rozsudok ESLP vo veci Sylvester v. Austria, č. 36812/97 a 40104/98, (2003) 37 E.H.R.R. 17)

V súvislosti s vyššie citovanou ustálenou rozhodovacou praxou ESLP som otec presvedčený o tom, že práve v dôsledku konania slovenských štátnych orgánov (súdov), a to predovšetkým samotnou dĺžkou vykonávacieho konania, dochádza k tomu, že matke je vytvorený dostatočný priestor na masívnu manipuláciu maloletej [REDAKOVANÉ] citové vydieranie a vyvolávanie pocitov strachu a úzkosti z jej návratu do Fínska. V neposlednom rade je matke takýmto konaním vykonávacieho súdu vytvorený ďalší neprimerane dlhý časový priestor na bránenie mi otcovi styku s mojou dcérou a tým aj k pôsobeniu na naše vzájomné citové odcudzovanie sa. Práve v dôsledku uvedeného konania matky sa v dôsledku plynutia času môžu meniť relevantné skutočnosti (napr. vzťah [REDAKOVANÉ] ku mne, jej otcovi), na ktoré sa však v súlade s vyššie uvedenou judikatúrou ESLP matka odvolávať nemôže a takúto zmenu relevantných skutočností ani nemožno použiť ako dôvod na odklad/upustenie výkonu rozhodnutia.

V súvislosti so samotnou dĺžkou vykonávacieho konania otec zdôrazňujem tú skutočnosť, že k rozhodnutiu o odklade výkonu rozhodnutia došlo po takmer 4-mesačnom vykonávanom konaní, čo je z pohľadu požiadavky na rýchlosť konania (6 týždňov) neprípustný postup. Navyše za uvedené obdobie vykonávací súd neuskutočnil ani žiadne

úkony a opatrenia smerujúce k tomu, aby došlo k dobrovoľnému splneniu povinnosti zo strany povinnej matky v súlade s § 378 Civilného mimosporového poriadku. Vykonávací súd sa za uvedené obdobie ani neusiloval o ďalší pokus uskutočnenia výkonu rozhodnutia napriek mojej opakovanej žiadosti a nedošlo tak ani k situácii, že by bol vykonávací súd konfrontovaný s reakciou samotnej maloletej [REDAKOVANÉ]. Otec zastávam názor, že vykonávací súd konal v príkrom rozpore so svojou primárnou povinnosťou prijať všetky opatrenia, ktoré je možné očakávať na uľahčenie výkonu rozhodnutia o návrate, keď počas aktuálne 6 mesačného vykonávacieho konania neurobil jediný úkon smerujúci k uľahčeniu výkonu rozhodnutia.

Otec mám za to, že vykonávací súd si pri rozhodnutí o odklade výkonu rozhodnutia arbitrárnym spôsobom osvojil argumentáciu matky, bez toho, aby sa zaoberal argumentáciou mňa otca a hlavne bez toho, aby jeho rozhodnutie vychádzalo z obsahu samotného súdneho spisu. Dĺžku lehoty (9 mesiacov), počas ktorej má byť výkon rozhodnutia odložený, súd nijakým spôsobom nezdôvodnil. Otec som presvedčený o tom, že z obsahu spisu nevyplýva, že by život, zdravie alebo priaznivý vývoj maloletej [REDAKOVANÉ] bol samotným výkonom rozhodnutia vážne ohrozený a preto tvrdím, že v čase vydania rozhodnutia o odklade výkonu rozhodnutia neboli splnené zákonné podmienky pre odklad výkonu rozhodnutia podľa § 389 ods. 1 CMP.

... konanie o nariadenie výkonu rozhodnutia vedené pred Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 2Em/2/2017 malo byť ukončené v lehote 6-ich týždňov.

Otec zastávam názor, že činnosť vykonávacieho súdu nemožno hodnotiť inak ako nesprávnu, nesústredenú a neefektívnu, ktorou vykonávací súd priamo zapríčinil porušenie ústavou (dohovorom) zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, keďže jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa mojich práv...

Vykonávacie konanie otec považujem vo vzťahu k posúdeniu právnej a faktickej zložitosti veci, o ktorej súd rozhoduje, za neporovnateľne jednoduchšie a aj napriek tomu uvedené konanie prebieha už takmer rovnako dlhú dobu, ako samotné konanie vo veci samej, pričom vo veci samej rozhodovali dva sudy - súd prvej inštancie a odvolací súd. Berúc do úvahy rozhodnutie vykonávacieho súdu o odklade výkonu rozhodnutia na obdobie 9 mesiacov, samotné vykonávacie konanie iba pred súdom prvej inštancie by mohlo

dvojnásobne presiahnuť dĺžku konania vo veci samej. Takýto postup vykonávacieho súdu otec považujem za arbitrárny a spôsobujúci zbytočné prietahy v konaní.

... žiadam o priznanie primeraného finančného zadostučinenia vo výške 10.000.- EUR, a to predovšetkým z dôvodu dlhotrvajúcej právnej neistoty v konaní, ktoré malo byť práve s poukazom na povahu veci ukončené do 6 ich týždňov od podania návrhu. Namiesto šiestich týždňov uvedené konanie o návrat maloletej [REDAKOVANÉ] do Fínska trvá už takmer 1 a pol roka, pričom posledných 6 mesiacov sa moja maloletá dcéra zdržiava na území Slovenskej republiky aj napriek právoplatnému a vykonateľnému rozhodnutiu o nariadení návratu do Fínskej republiky a iba z dôvodu, že príslušné slovenské orgány nedokážu uskutočniť výkon rozhodnutia, ktoré vychádza z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná a ktoré svojimi princípmi práve chránia najlepší záujem maloletého dieťaťa nebyť neoprávnene premiestňované alebo zadržované. Dĺžkou vykonávacieho konania dochádza k situáciám, keď mi matka bráni vo výkone mojich rodičovských práv a povinností k mojej dcérke...

Za najvypuklejší negatívny dôsledok dlhotrvajúceho vykonávacieho konania však otec považujem stav pretrvávajúcej právnej neistoty, v ktorej sa ako rodina nachádzame, keďže jediný súd s právomocou konať o rozvoде a úprave výkonu rodičovských práv a povinností k našej maloletej dcérke do rozvođu a po rozvođe je príslušný súd vo Fínskej republike. Tento však nemôže konať skôr, kým dcérka nebude fakticky na územie Fínskej republiky navrátená a nebude riadne preverené jej výchovné prostredie. Takýto stav, keď je na jednej strane určené, že miestom obvyklého pobytu maloletej [REDAKOVANÉ] je Fínska republika, kam sa má aj navrátiť, avšak z dôvodu dlhotrvajúceho vykonávacieho konania vlastne nevieme, či vôbec dôjde k jej navráteniu do Fínskej republiky, otec považujem za tak výrazný negatívny dôsledok bezprecedentne predlžovaného vykonávacieho konania, ktorý vážnym spôsobom zasahuje do môjho a [REDAKOVANÉ] práva na rodinný a súkromný život.»

4. Na základe uvedenej sťažostnej argumentácie sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov, priznal

sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v sume 10 000 € a úhradu trov konania v sume 390,50 €.

5. Pred predbežným prerokovaním veci sa po predchádzajúcej výzve ústavného súdu k sťažnosti vyjadrila predsedníčka okresného súdu v prípise sp. zn. 1 SprV 65/2018 zo 7. februára 2018, z ktorého vyplynulo, že súhlasí s upustením od ústneho pojednania sťažnosti, a v ktorom k veci uviedla:

„Po preštudovaní spisového materiálu v časti, v ktorej sťažovateľ v predmetnom konaní namieta prietahy som na základe prehľadu jednotlivých úkonov a vyjadrenia zákonnej sudkyne dospela k záveru, že súd koná priebežne a nedochádza k prietahovosti namietanej sťažovateľom.“

6. Súčasť vyjadrenia okresného súdu tvorí vyjadrenie zákonnej sudkyne v danej veci, z ktorého vyplýva:

„Ako zákonná sudkyňa mám za to, že uvedený postup by bol práve naopak v priamom rozpore s postupom, zakotveným vo Vyhláske MS SR č. 207/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých, ktorá nepozná a nerozlišuje spôsoby postupu súdu, v prípade ak ide o výkon rozhodnutia o vykonanie návratu alebo o výkon iného rozhodnutia vo veciach maloletých. Uvedené môže vyplývať iba z ust. § 384 ods. 2 CMP, ako uviedol oprávnený, avšak rovnako aj CMP nepredpokladá použitie výlučne núteného výkonu rozhodnutia za každých okolností, pokiaľ ide o únos maloletého, ale práve vtedy, ak by to bolo vzhľadom na okolnosti potrebné. Pričom to, či sú tu okolnosti nevyhnutne potrebné na voľbu výlučne nútenej formy výkonu rozhodnutia, oproti pokusu o dobrovoľnú formu, nemožno zistiť a ustáliť nijakým spôsobom, ako postupom priamo predpokladaným vyhláškou, a to 1. vyjadrením povinného rodiča, či má alebo nemá ospravedlniteľné dôvody pre neplnenie rozhodnutia, 2. zabezpečením správy zo šetrení pomerov u povinného rodiča, sprostredkovane UPSVaR-om, ako tretím, nezaujatým subjektom, 3. zisťovaním dopytom na oprávneného rodiča, či dôvody nepodrobovania sa naďalej trvajú. Až po vyhodnotení a dôkladnom posúdení bodov 1. až 3. je potrebné nariadiť začatie výkonu rozhodnutia podľa ust. § 377 ods. 1 a zároveň rozhodnúť, či samotné uskutočnenie výkonu rozhodnutia sa bude realizovať pokusom

o dobrovoľnú formu plnenia (výzva s upozornením; a alebo pokuta; a alebo zastavenie rodičovského príspevku a prídavku) alebo priamo nútenou formou plnenia, odobratím dieťaťa. V danom prípade vytykánych šetrení súd v súlade s postupom, predpokladaným vyhláškou, vykonal úkony potrebné k rozhodnutiu, či v danom prípade zvolí pokus o dobrovoľné plnenie alebo nútený výkon. Súd vyhodnotil, že v danom prípade, vzhľadom na okolnosti - preukázané pretrvávajúce nepodrobovanie sa rozhodnutiu zo strany povinného, uznesením rozhodol tak, že výkon rozhodnutia sa uskutoční, k čomu aj došlo.

Ďalej uvádzam, že vo vykonávacom konaní nemožno vychádzať iba zo šetrení, realizovaných v základnom konaní a tieto kopírovať, ale v súlade s postupom vo vyhláške je súd povinný vykonávať vlastné šetrenia. Z uvedeného dôvodu som sa nemohla stotožniť s názorom oprávneného, že súd vykonaným postupom prispel k zmareniu návratu maloletej do miesta jej obvyklého pobytu, čo malo mať za následok vytvorenie priestoru pre matku na jej následne ukrývanie sa. Som toho názoru, že matka-povinná, rovnako ako oprávnený, disponovala a disponuje právoplatným rozhodnutím, ktorým bol nariadený návrat maloletej, je si vedomá svojej povinnosti, preto sa o útek, prípadne o skrývanie sa, mohla a môže pokúsiť kedykoľvek, t. j. nezávisle od toho, či mala alebo nemala vedomosť o tom, že návrh na nariadenie výkonu spomínaného rozhodnutia už bol alebo nebol na súde podaný a čo bolo jeho obsahom. Vzhľadom na uvedené, považujem zvolený postup za štandardný, ktorý sa realizuje v každom prípade, nielen pokiaľ ide o prípad oprávneného, nakoľko súčasná právna úprava v súvislosti s nariadkovaním výkonu rozhodnutia a v súvislosti s voľbou prostriedkov samotného uskutočnenia výkonu zohľadňuje záujem maloletého dieťaťa, s ktorým je v nepochybnom rozpore nútené realizovanie akejkol'vek povinnosti...

Ďalšie vytykané okolnosti oprávneného v súvislosti so stanovenou neprimerane dlhou lehotou 20 dní pre psychologičku [REDAKOVANÉ] za účelom opätovného vypočutia maloletej, ako aj postup súdu v súvislosti so zisťovaním doterajšej praxe súdov iných členských štátov ohľadne výkonov rozhodnutí o návrat maloletých v zahraničí, vyhodnocujem ako prejav nespokojnosti oprávneného s tým, že nedošlo k voľbe nútenej formy realizovania povinnosti, a to i napriek psychickému stavu maloletej a dôsledkom takejto formy pre ďalší vývin maloletej. Pričom uvedené úkony nespôsobili žiadne prieťahy v konaní. Jediné predĺženie v konaní bolo spôsobené nemožnosťou nakontaktovať sa na psychologičku [REDAKOVANÉ], pretože súd nemohol zistiť jej adresu a kontakt a nemohol

tak za účelom riadneho rozhodnutia o návrhu matky na odklad výkonu posúdiť, či správa, ktorú matka predložila spolu s návrhom na odklad bola skutočná alebo fiktívna.

Záverom uvádzam, že i napriek skutočnosti, že v konaní o výkon rozhodnutia sa za existujúceho stavu javilo ako jediné vhodné riešenie odloženie výkonu rozhodnutia na nevyhnutne potrebný čas, došlo zároveň k prijatiu neodkladného opatrenia, ktorým sa obom rodičom maloletej... uložila povinnosť podrobovať sa psychologickému poradenstvu...“

7. Ústavný súd z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 2 Em 2/2017 zistil tento priebeh napadnutého konania:

- 7. júla 2017 bol na okresnom súde podaný návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia – uznesenia Okresného súdu Bratislava I č. k. 3 P 187/2016-456 z 24. januára 2017,

- 10. júla 2017 uznesením č. k. 2 Em 2/2017-27 okresný súd ustanovil Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava (ďalej len „úrad práce“) za opatrovníka maloletej [REDAKOVANÉ], vyzval matku na uvedenie ospravedlniteľných dôvodov brániacich jej v realizácii výkonu rozhodnutia a požiadal úrad práce o prešetrenie pomerov u matky a zistenie príčin nepodrobovania sa plneniu povinnosti,

- sťažovateľ podaním doručeným okresnému súdu 4. augusta 2017 žiadal o okamžitý výkon rozhodnutia,

- 8. augusta 2017 okresný súd uznesením sp. zn. 2 Em 2/2017 nariadil uskutočnenie výkonu rozhodnutia prevzatím maloletej 10. augusta 2017 v čase o 7.30 h z bytu na [REDAKOVANÉ], a požiadal úrad práce, Obvodné oddelenie Policajného zboru Staré Mesto – stred a psychológa o súčinnosť pri realizácii výkonu,

- 10. augusta 2017 v čase o 7.30 h na [REDAKOVANÉ], za prítomnosti všetkých zúčastnených osôb, ktoré o prítomnosť žiadal, okresný súd uskutočnil výkon rozhodnutia, pri ktorom k úspešnému prevzatiu a odovzdaniu maloletej do rúk oprávneného nedošlo, pretože matka svoje bydlisko krátko pred realizovaním výkonu opustila,

- 15. augusta 2017 okresný súd zaslal podanie matky označené ako návrh na odklad výkonu rozhodnutia na vyjadrenie oprávnenému,

- 18. augusta 2017 okresný súd požiadal Centrum pre medzinárodnú ochranu detí a mládeže o sprostredkovanie doterajšej praxe pri prevzatí a odovzdaní maloletého dieťaťa

do rúk oprávneného rodiča v prípade, ak je predpoklad, že návrat dieťaťa do miesta jeho obvyklého pobytu pôsobí na dieťa traumatizujúco,

- 30. augusta 2017 sťažovateľ podal vyjadrenie k návrhu matky na odklad výkonu a požadoval urýchlený výkon rozhodnutia,

- 5. septembra 2017 okresný súd spísal úradný záznam o zaslaných odpovediach sudcu z Nemecka a Veľkej Británie,

- 8. septembra 2017 okresný súd požiadal matku o súčinnosť, a to o oznámenie kontaktu na psychologičku, ktorá mala údajne vykonať pohovor s maloletou, a následne ju požiadal o opätovné vykonanie pohovoru s maloletou a o sprostredkovanie odpovedí na otázky dôležité pre rozhodnutie o návrhu matky na odklad výkonu rozhodnutia,

- 5. októbra 2017 dopytovaná psychologička zaslala odpoveď a vstup do konania oznámila prokurátorka,

- 19. októbra 2017 uznesením č. k. 2 Em 2/2017-136 okresný súd odložil výkon rozhodnutia, ktorým nariadil návrat maloletej do cudziny, na obdobie 9 mesiacov a nariadil neodkladné opatrenie, ktorým rodičom maloletej uložil povinnosť podrobiť sa psychologickému poradenstvu pre účely uľahčenia priebehu výkonu rozhodnutia (v poučení bola nesprávne uvedená prípustnosť odvolania proti výroku o odklade výkonu rozhodnutia, pozn.),

- 6. novembra 2017 sťažovateľ doručil okresnému súdu odvolanie proti uzneseniu o odklade výkonu rozhodnutia a sťažnosť na prieťahy v konaní,

- 8. novembra 2017 okresný súd zaslal odvolanie sťažovateľa na vyjadrenie účastníkom konania,

- 22. novembra 2017 podala odvolanie proti uzneseniu o odklade výkonu rozhodnutia prokurátorka,

- 23. novembra 2017 okresný súd zaslal odvolanie prokurátorky na vyjadrenie účastníkom konania,

- 11. decembra 2017 matka doručila okresnému súdu vyjadrenie k odvolaniu sťažovateľa a prokurátorky,

- 12. decembra 2017 okresný súd zaslal vyjadrenie matky na vyjadrenie ostatným účastníkom,

- 18. decembra 2017 okresný súd zaslal odvolanie sťažovateľa a vyjadrenie matky k nemu na vyjadrenie prokurátorky,
- 2. januára 2018 matka podala okresnému súdu vyjadrenie k odvolaniu prokurátorky, ktoré okresný súd 11. januára 2018 zaslal ostatným účastníkom,
- 1. februára 2018 podala matka okresnému súdu novú psychologickú správu,
- Krajský súd v Bratislave uznesením sp. zn. 21 CoE 37/2018 z 24. apríla 2018 uznesenie sťažovateľa a prokurátorky odmietol ako procesne neprípustné s poukazom na nesprávne poučenie obsiahnuté v odvolaní napadnutom uznesení okresného súdu.

8. Uznesením sp. zn. IV. ÚS 155/2018 zo 6. marca 2018 ústavný súd prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v rozsahu označených práv.

9. Sťažovateľ po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie v reakcii na vyjadrenie okresného súdu zo 7. februára 2018 vo svojom podaní doručenom 11. mája 2018 okrem iného uviedol:

„... týmto oznamujem, že súhlasím s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania v tejto veci.

... zákonná sudkyňa sa v predmetnom vyjadrení nedotkla pre toto konanie najpodstatnejších okolností prípadu a nezdôvodnila, prečo počas celého vykonávacieho konania (od 07.07.2017) nedošlo zo strany vykonávacieho súdu k prijatiu opatrení na uľahčenie výkonu rozhodnutia o návrate, a to aj napriek mojim urgenciám, v ktorých som si dovoľil upriamovať pozornosť zákonnej sudkyne na medzinárodné záväzky SR, ako aj na judikatúru ESLP.

Zákonná sudkyňa vo svojom Vyjadrení nevysvetlila ani postup vykonávacieho súdu vo vzťahu k mnou tvrdenej námietke o nesprávnej, nesústredenej a neefektívnej činnosti súdu, ktorou práve podľa môjho názoru vykonávajúci súd priamo zapríčinil porušenie ústavou (dohovorom) zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.

... upriamujem pozornosť Ústavného súdu SR na to, že zákonná sudkyňa nikdy nevyzvala povinnú k dobrovoľnému plneniu právoplatného a vykonateľného rozhodnutia,

nevytýčila jediné pojednávanie vo veci, neuložila povinnej jedinú poriadkovú pokutu, nenariadila psychologické vyšetrenie maloletej [REDAKOVANÉ] za prítomnosti mňa sťažovateľa (s cieľom zistiť vzťah otec - dieťa), dokonca ani nemala možnosť vidieť maloletú v kontakte so mnou sťažovateľom.

Na základe čoho sa zákonná sudkyňa rozhodla nekonať za účelom dosiahnutia dobrovoľného splnenia právoplatného a vykonateľného rozhodnutia o návrate maloletej [REDAKOVANÉ] do Fínska, aby v konečnom dôsledku predišla nútenému výkonu rozhodnutia, sťažovateľovi z Vyjadrenia zákonnej sudkyne mi nie je zrejmé.“

10. Podaním doručeným ústavnému súdu 22. mája 2018 sťažovateľ predložil rovnopis uznesenia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 21 CoE 37/2018 z 24. apríla 2018 a doplnil svoju sťažnosť v podstatnom takto:

„Dňa 14.05.2018 mi bolo... doručené rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave č.k.21CoE/37/2018-205 zo dňa 24.04.2018, ktorým odvolací súd moje odvolanie... v celom rozsahu zamietol, a to z dôvodu neprípustnosti v zmysle § 386 písm. c) CSP.

V dôsledku odmietnutia môjho dovolania odvolacím súdom nadobudlo Uznesenie Okresného súdu Bratislava I č.k. 2Em/2/2017-136 zo dňa 19.10.2017 právoplatnosť.

... týmto doplňujúcim podaním žiadam ústavný súd, aby v prípade, že vyhovie mojej sťažnosti zo dňa 10.01.2018 postupoval v súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy a zrušil Uznesenie Okresného súdu...“

11. Sťažovateľ doplnil aj petit svojej sťažnosti tak, že znie:

„1. Základe právo [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] na spravodlivé prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 2Em/2/2017 porušené bolo.

2. Uznesenie Okresného súdu Bratislava I č.k. 2Em/2/2017-136 zo dňa 19. 10. 2017 sa zrušuje.

3. Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 2Em/2/2017 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

4. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 10.000,- EUR, ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od doručenia nálezu.

5. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 585,80 EUR na účet jeho právneho zástupcu do 2 mesiacov od doručenia nálezu.“

12. Z evidencie vlastnej rozhodovacej činnosti ústavný súd zistil, že matka maloletej a maloletá [REDAKOVANÉ] podali sťažnosť podľa čl. 127 ústavy proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 3 P 187/2016 z 24. januára 2017, ktorým bol nariadený návrat maloletej do krajiny obvyklého pobytu, a proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 11 CoP 203/2017 z 31. mája 2017, ktorým bolo toto uznesenie potvrdené. Ide o rozhodnutie, ktoré je predmetom výkonu v konaní napadnutom touto sťažnosťou. O sťažnosti matky a maloletej rozhodol ústavný súd uznesením sp. zn. II. ÚS 443/2017 zo 6. júla 2017 tak, že ju odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti a v odvodnení okrem iného uviedol:

„Krajský súd v spojení s okresným súdom v napadnutých uzneseniach skúmali relevantné aspekty pre rozhodnutie o návrhu navrhovateľa na návrat maloletej na územie Fínskej republiky...

Konajúce súdy sa vysporiadali aj s otázkou, či je daná existencia dôvodov, pre ktoré by nenariadili návrat maloletej...

Ústavný súd zastáva názor, že krajský súd v spojení s okresným súdom vo svojich rozhodnutiach odôvodnili svoje závery týkajúce sa nariadenia návratu maloletej na územie Fínskej republiky dostatočne, preto právne závery konajúcich súdov nepovažuje za zjavne neodôvodnené. Odôvodnenie napadnutých uznesení predstavuje adekvátny podklad výroku napadnutého uznesenia okresného súdu o nariadení návratu maloletej a súvisiacich výrokov. Rovnako tak aplikácia a výklad príslušných ustanovení Haagskeho dohovoru, nariadenia č. 2201/2003 a Dohovoru o právach dieťaťa týmito súdmi rešpektuje zmysel a účel týchto ustanovení, sú logické, preto právne závery krajského súdu v spojení s okresným súdom nie sú arbitrárne...

... poukazuje ústavný súd aj na to, že je sčasti vecou sťažovateľky, aby svojím konaním eliminovala negatívne dôsledky návratu maloletej na územie Fínskej republiky.

Z napadnutých uznesení vyplýva, že vo Fínsku majú s maloletou k dispozícii rodinný dom, ktorý pre nich navrhovateľ udržiava, preto môže spolu s maloletou vycestovať aj sťažovateľka... Je potrebné rešpektovať aj záujem maloletej na kontakte s otcom – navrhovateľom a jeho opatrovnícke právo (právo styku) nemožno ignorovať a eliminovať. Ďalšie otázky, ktoré zjavne presahujú rámec konania o návrate, t. j. rozvod manželstva sťažovateľky a navrhovateľa a úprava výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej, odôvodnenosť skutočností uvedených v trestnom oznámení sťažovateľky proti navrhovateľovi, budú nepochybne riešiť príslušné orgány Fínskej republiky. Všetky uvedené skutočnosti sú prirodzeným dôsledkom tzv. zmiešaných manželstiev, t. j. manželstiev osôb – štátnych príslušníkov rôznych štátov a spoločného pobytu v tretej krajine, ktorých si tieto osoby musia byť vedomé a v zásade sa týmto dôsledkom musia podriaadiť. “

13. Vzhľadom na oznámenia predsedníčky okresného súdu a právnej zástupkyne sťažovateľa, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní

14. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

15. Sťažovateľ sa v posudzovanej veci domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, ako aj porušenia práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

16. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

17. Pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza ústavný súd zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

18. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

19. Táto povinnosť súdu a sudcu s účinnosťou od 1. júla 2016 aj vo vzťahu k výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých vyplýva zo zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), najmä z jeho čl. 5 ods. 2 a čl. 12. Podľa čl. 5 ods. 2 CMP súd postupuje z úradnej povinnosti na základe zákona na účely prejednania a rozhodnutia veci tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná. Podľa čl. 12 CMP súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza

zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania účastníkov konania a iných osôb.

20. Osobitosť výkonu rozhodnutí o návrate dieťaťa, ktoré bolo na územie Slovenskej republiky neoprávnene premiestnené alebo je na jej území neoprávnene zadržované, spočíva v špecifickej povahe týchto rozhodnutí, ktoré sú vydávané justičnými orgánmi Slovenskej republiky na základe prameňov medzinárodného práva súkromného, konkrétne Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí (ďalej len „Haagsky dohovor“) a európskeho práva, konkrétne nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (ďalej len „nariadenie rady“). Nútený výkon takéhoto rozhodnutia, aj keď je upravený v rámci výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých (§ 370 a nasl. CMP), je špecifickým druhom výkonu rozhodnutia. Ide o výkon rozhodnutia podľa medzinárodnej zmluvy, pri ktorom je potrebné prihliadať na účel Haagskeho dohovoru a nariadenia rady. Účelom Haagskeho dohovoru a nariadenia rady je prioritne ochrana práv dieťaťa a jeho okamžitý návrat do krajiny obvyklého pobytu (teda do pôsobnosti jeho zákonného sudcu), ako aj ochrana práv toho z rodičov, ktorému sa neoprávneným premiestnením dieťaťa porušili jeho opatrovnícke práva. Vzťah nariadenia rady k Haagskemu dohovoru je komplementárny, teda vo vzťahoch medzi členskými štátmi Európskej únie sa prednostne použije nariadenie rady pre rovnaký okruh otázok, ktoré rieši aj Haagsky dohovor (čl. 60 nariadenia rady); k tomu pozri aj nález sp. zn. II. ÚS 566/2016 zo 4. novembra 2016.

21. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam

pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

22.1 Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že konanie o výkon rozhodnutia vo veciach maloletých tvorí štandardnú a pomerne početnú súčasť rozhodovacej činnosti súdov, pričom napriek špecifickej povahe takéhoto konania vyžadujúcej citlivý prístup orgánov verejnej moci ho v zásade nemožno považovať za zložitú vec. Zložitosť veci preto ústavný súd nepovažuje za skutočnosť, ktorá by podstatnou mierou prispela k celkovej dĺžke napadnutého konania.

22.2 Ústavný súd pri posudzovaní označeného kritéria prihliadol aj na význam predmetu konania pre sťažovateľa, ktorý sa v napadnutom konaní domáhal výkonu právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu, ktorým bol nariadený návrat jeho maloletej dcéry do krajiny jej obvyklého pobytu. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že napadnuté konanie má vzhľadom na svoju povahu pre sťažovateľa mimoriadny význam, keďže jeho výsledok má podstatný vplyv na možnosť riadneho výkonu rodičovských práv a povinností sťažovateľa.

23. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Z obsahu vyžiadaného spisu okresného súdu nevyplýva, že by celková dĺžka napadnutého konania bola negatívne ovplyvnená správaním sťažovateľa. Na druhej strane správanie povinnej (matky maloletej) malo zjavne negatívny vplyv na dĺžku napadnutého konania (podanie návrhu na odklad z dôvodu v návratovom konaní už hodnoteného negatívneho vplyvu na maloletú, nezdržiavanie sa v mieste pobytu v deň nariadeného výkonu napriek predchádzajúcemu oznámeniu termínu). V tejto súvislosti však ústavný súd zdôrazňuje, že bolo predovšetkým zodpovednosťou vo veci konajúceho okresného súdu, aby sa vysporiadal so všetkými uplatnenými procesnými návrhmi a postupmi účastníkov tak, aby bola naplnená z povahy predmetu napadnutého konania vyplývajúca požiadavka na urýchlené rozhodnutie veci. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že

správaním sťažovateľa nemožno ospravedlňovať zjavne neprimeranú celkovú dĺžku napadnutého konania.

24. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

25. Pri posudzovaní, či postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bolo podľa názoru ústavného súdu nevyhnutné prihliadnúť tiež na osobitnú povahu napadnutého konania, v ktorom okresný súd rozhodoval o návrhu na súdny výkon rozhodnutia, ktorým bol právoplatne nariadený návrat maloletej do krajiny jej obvyklého pobytu po tom, čo v predchádzajúcom meritórnom návratovom konaní už súd preskúmal všetky dôvody prípadného nenariadenia návratu zohľadňujúce práva dieťaťa podľa čl. 12, čl. 13 a čl. 20 Haagskeho dohovoru a právne záväzným spôsobom tento návrat nariadil. Rozhodnutie o nariadení návratu bolo preskúmané v odvolacom konaní a tiež ústavným súdom s tým, že všetky uvedené súdne inštancie dospeli k rovnakému záveru o neexistencii dôvodov vylučujúcich návrat maloletej. Účelom konania o výkon tohto rozhodnutia nie je opätovne posudzovať dôvodnosť a vhodnosť návratu, ale urýchlene realizovať rozhodnutie, ktoré už takéto posúdenie skôr vykonalo.

26. Špecifickosť výkonu rozhodnutia o nariadení návratu akcentuje aj dôvodová správa k návrhu zákona, ktorým sa súčasťou právneho poriadku stal § 273a Občianskeho súdneho poriadku (účinný od 1. januára 2002 do 30. júna 2016), v ktorej sa po odkaze na rozhodnutia podľa Haagskeho dohovoru uvádza: „V týchto medzinárodných veciach je pri výkone rozhodnutia na jednej strane žiaduce dodržať obdobný postup ako pri výkone rozhodnutí o výchove detí, avšak súčasne je potrebné tento proces urýchliť a sprísiť. Vzhľadom na špecifickú situáciu sa ukladanie pokút v týchto prípadoch neodporúča

a navrhuje sa mandatórne odňatie dieťaťa a vrátenie dieťaťa tomu, komu má byť podľa rozhodnutia vrátené...”

27. Zároveň ústavný súd upriamuje pozornosť na fakt, že v zmysle čl. 11 ods. 3 nariadenia rady je rozhodnutie v súdnom konaní o nariadenie návratu do krajiny obvyklého pobytu nevyhnutné vydať najneskôr do šiestich týždňov od podania žiadosti, ak tomu nebránia výnimočné okolnosti. Ak návratové konanie, v ktorom je potrebné preskúmať všetky okolnosti majúce relevanciu pre posúdenie dôvodnosti prípadného nenavrátania dieťaťa, v zásade nemá presiahnuť obdobie 6 týždňov, o to rýchlejšie je potrebné zabezpečiť samotný výkon tohto rozhodnutia faktickým prevzatím a odovzdaním dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu.

28. Ústavný súd nepreliadol, že okresný súd sa pokúsil o realizáciu výkonu rozhodnutia len raz – 10. augusta 2017, čo bolo zmarené neprítomnosťou matky a maloletej na adrese bydliska. Okresný súd ani po bezprostrednom zistení okamžitého výskytu matky s maloletou nepokračoval v realizácii výkonu, ktorý bez relevantného dôvodu ukončil, čo nemožno považovať za efektívny postup v konaní o výkon rozhodnutia v tak citlivej a neodkladnej veci.

29. Okresný súd po uplynutí obdobia 4 mesiacov, počas ktorého sa pokúsil o samotnú faktickú realizáciu výkonu len jediný raz, uznesením sp. zn. 2 Em 2/2017 z 19. októbra 2017 odložil výkon rozhodnutia na obdobie 9 mesiacov a nariadil neodkladné opatrenie, ktorým rodičom maloletej uložil povinnosť podrobiť sa psychologickému poradenstvu pre účely uľahčenia priebehu prípadného výkonu rozhodnutia.

30. Ako už bolo uvedené, účelom konania podľa nariadenia rady, ako aj podľa Haagskeho dohovoru je okamžitý návrat uneseného dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu, a tým obnovenie stavu pred porušením, resp. vrátenie dieťaťa do pôsobnosti jeho zákonného sudcu, aby ten mohol rozhodnúť o opatrovníckom práve. Pojem „opatrovnícke právo“ v Haagskom dohovore a nariadení rady (čl. 2 bod 9) zodpovedá v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky pojmu „rodičovské práva a povinnosti“.

31. Vychádzajúc z priebehu napadnutého konania popísaného v časti I tohto nálezu, ústavný súd konštatuje, že okresný súd sa v napadnutom konaní už zdôraznenou požiadavkou na urýchlené konanie v posudzovanej veci dôsledne neriadil, pričom jeho postup v tomto konaní možno považovať za neefektívny, a teda nesmerujúci sústredene k urýchlenému odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje najmä na tú skutočnosť, že potrebu uskutočnenia psychologického poradenstva nie je možné hodnotiť ako relevantný dôvod na odloženie výkonu rozhodnutia o návrat maloletej do krajiny jej obvyklého pobytu. Okresným súdom uvádzané dôvody – obavy maloletej z odlúčenia od matky či strach z presťahovania do inej krajiny – sú prirodzeným negatívnym dôsledkom vzniknutej situácie a nevyhnutne sa musia objaviť v prípade každého odlúčenia matky a dieťaťa. Sťažovateľ však zabezpečil vhodné, ba až nadštandardné podmienky pre pobyt maloletej spolu s matkou v krajine obvyklého pobytu, má dobrý vzťah s maloletou, ktorá ho neodmieta, pričom okresný súd sám konštatuje, že vzťah maloletej s otcom nie je v rozpore s najlepším záujmom dieťaťa.

32. Ústavný súd nespochybňuje, že najlepší záujem maloletej je rozhodujúcim kritériom pre nariadenie návratu maloletej. Uvedené skutočnosti však boli predmetom skoršieho „meritórneho“ rozhodnutia o nariadení návratu. V štádiu výkonu tohto rozhodnutia sa potreba zohľadňovania najlepšieho záujmu dieťaťa môže premietnuť do odkladu výkonu rozhodnutia len za celkom mimoriadnych okolností a výnimočne, pretože marí primárny účel sledovaný Haagskym dohovorom a nariadením rady. V okolnostiach uvedeného prípadu zistené celkom prirodzené obavy maloletej nezakladajú relevantný dôvod na odklad výkonu rozhodnutia. Na margo uvedeného ústavný súd podotýka, že prípadné odlúčenie matky od dieťaťa je plne v jej dispozičnej sfére, keďže z dostupnej dokumentácie je zrejmé, že svoj odmietavý postoj k návratu matka zdôvodňuje svojou sociálnou izoláciou a obavami z možných právnych následkov svojho prípadného protiprávneho konania v krajine obvyklého pobytu maloletej. Uvedené skutočnosti na strane matky nemôžu byť brané do úvahy pri zisťovaní najlepšieho záujmu dieťaťa v rozsahu a pre potreby výkonu rozhodnutia.

33. Uznesenie okresného súdu zároveň obsahovalo nesprávne poučenie o možnosti podania odvolania, čo malo za následok ďalšie neospravedliteľné predĺženie konania z dôvodu potreby dodržania zásady koncentrácie pred predložením veci odvolaciemu súdu, ktorý len skonštatoval neprípustnosť odvolania. V dôsledku tohto nesprávneho a nekoncentrovaného postupu okresného súdu sa konanie zbytočne predĺžilo o oboznamovanie účastníkov s obsahom vzájomných podaní a odvolacie konanie od 6. novembra 2017 (podanie odvolania sťažovateľom, pozn.) do 24. apríla 2018, keď odvolací súd rozhodol.

34. V nadväznosti na uvedené ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ podal návrh na výkon rozhodnutia 7. júla 2017 a v konaní bol dosiaľ realizovaný jediný neúspešný pokus o prevzatie maloletej, ktorý bol predčasne bezdôvodne ukončený napriek vedomosti súdu o mieste okamžitého výskytu matky s maloletou (u advokáta, pozn.). Následne okresný súd odložil na žiadosť matky výkon rozhodnutia z dôvodu, ktorý nemožno považovať za právne významný. Postup okresného súdu v napadnutom konaní preto podľa názoru ústavného súdu nemožno hodnotiť ako taký, ktorý by koncentrovane smeroval k naplneniu účelu tohto špecifického druhu konania.

35. Na základe uvedených skutočností dospel ústavný súd k záveru, že k celkovej dĺžke napadnutého konania, ktorá nie je primeraná jeho povahe, rozhodujúcou mierou prispel neefektívny a nekoncentrovaný postup okresného súdu, čím došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto vyslovil porušenie označených práv sťažovateľa postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Em 2/2017 (bod 1 výroku tohto nálezu).

III.

K návrhu sťažovateľa týkajúcemu sa príkazu okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov

36. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

37. Sťažovateľ sa vo svojej sťažnosti tiež domáhal, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov. Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie okresného súdu nebolo podľa zistenia ústavného súdu v čase jeho rozhodovania o sťažnosti ešte právoplatne skončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu v napadnutom konaní postupovať bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku nálezu).

IV.

K návrhu sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

38.1 Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

38.2 Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

39. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie

porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

40. Sťažovateľ sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 10 000 € z dôvodov uvedených v časti I tohto nálezu.

41. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

42. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä zjavne neprimeranú dĺžku napadnutého konania spôsobenú neefektívnou a nesústredenou činnosťou okresného súdu, povahu a rozsah práv sťažovateľa, ktoré boli porušené, predmet konania, ktorým bol súdny výkon rozhodnutia o nariadenie návratu maloletého dieťaťa do krajiny jeho obvyklého pobytu, ako aj význam konania pre sťažovateľa, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadosťučinenia v sume 500 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

V.

K návrhu sťažovateľa na úhradu trov konania

43. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

44. Sťažovateľ si v sťažnosti v spojení so svojím vyjadrením po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie uplatnil nárok na úhradu trov konania spojených s jeho právnym zastupovaním advokátkou v celkovej sume 585,80 €.

45. Ústavný súd v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním v konaní pred ústavným súdom, a priznal mu úhradu trov konania v sume 650,84 € (bod 4 výroku tohto nálezu).

46. Ústavným súdom priznaná suma úhrady trov konania pozostáva z odmeny vo výške 614 € za štyri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti, vyjadrenie doručené ústavnému súdu na jeho žiadosť 11. mája 2018 a doplnenie sťažnosti doručené ústavnému súdu 2. mája 2018) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) pri tarifnej odmene za jeden úkon právnej služby vo výške 153,50 € (§ 11 ods. 3 vyhlášky) a z režijného paušálu v celkovej výške 36,84 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky).

47. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku).

VI.

K návrhu sťažovateľa na zrušenie uznesenia okresného súdu sp. zn. 2 Em 2/2017 z 19. októbra 2017

48. Sťažovateľ po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie doplnením sťažnosti doručeným ústavnému súdu 22. mája 2018 rozšíril petit o návrh uznesenia okresného súdu sp. zn. 2 Em 2/2017 z 19. októbra 2017, ktorým bol odložený výkon rozhodnutia a nariadené predbežné opatrenie podrobiť sa psychologickému poradenstvu. Doplnenie sťažnosti bolo podané v zákonnej lehote od doručenia uznesenia odvolacieho súdu (vydané 24. apríla 2018, pozn.), ktorým bolo odmietnuté odvolanie (podané sledujúc nesprávne poučenie okresného súdu, pozn.) ako neprípustné.

49. Uvedený návrh však nebol podporený žiadnou právnou argumentáciou a zároveň sťažovateľ nerozšíril označenie svojich porušených základných práv (napr. o základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy).

50. Na základe uvedených skutočností by nebolo možné uvedený návrh prijať na ďalšie konanie pre nedostatok predpísaných zákonných náležitostí, preto ústavný súd v tejto časti sťažnosti nevyhovел (bod 5 výroku tohto nálezu).

51. Nad rámec uvedeného ústavný súd dodáva, že nariadené predbežné opatrenie môže okresný súd zrušiť podľa § 363 CMP, ak sa zmenia pomery alebo ak odpadli dôvody, pre ktoré bolo nariadené.

52. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. júna 2018